

Coby było w Hiszpanji gdyby zwyciężyła rewolucja w Asturji?

Ostatniej rewolucji hiszpańskiej poświęca numer specjalny paryski dwutygodnik „Monde”, redagowany przez Henri Barbusse'a, który pod hasłem walki z faszyzmem uprawia zupełnie wyraźną propagandę komunistyczną.

4.XII.1934

Skarga Jugosławii

Rada Ligi Narodów, zbierająca się w tym tygodniu, głównie dla postarowań, dotyczących Zagłębia Saary, będzie musiała zająć się również sprawą knoń, rozgłaszanych międzynarodowo, które przygotowały zbrodnię w Marsylii z 9-go października r. b. Dnia 22.XI.34 rząd Jugosławii, powołując się na art. 11-ty paktu Ligi Narodów, który daje członkom Ligi prawo zwrotu uwagi Rady i Zgromadzenia na stan rzeczy lub działania, mogące zagrozić pokojowi, w nocy do Rady Ligi, podpisanej przez ministra spr. zagr. p. Jevticza, wytoczył zarzut, że spiskowcy znaleźli na Węgrzech ułatwienia i ochronę, które im dały możność spełnienia zbrodni.

Dnia 28.XI.34 dołączył rząd Jugosławii do pisma swego obszerny memoriał. Obejmuje on 29 stronice wywodu, dalszych 49 stronice dokumentów, w tem 5 z fotografiami. Całość, w ujęciu zwięzłym i ściśle, wszystko z datami i nazwiskami, jest bardzo mocna.

Bieg wywodów memoriału jugosłowiańskiego jest taki:

1. Już od r. 1922 istniały tajne związki terrorystyczne na Węgrzech, a były one węgierskie, zanim w ostatnich latach, od r. 1929, wyłonił się tajny związek Ustasza, pod dowództwem dra Pavelicza, jako t. zw. poglawnika.

2. Pierwsi uchodźcy polityczni kroczyli, od początku r. 1931, przebywają w koszarach wojskowych węgierskich np. w Pécs, znani z nazwisk. Jesienią 1931 wynajmuje Gustaw Perczec, pod fałszywym nazwiskiem Emila Horwath'a, zagrodę w Janka Pusta, gdzie zakłada główny obóz spiskowców. Oprócz tego terrorysty znajdują przytułek w ośmiu innych miejscowościach węgierskich. Uzyskują oni od władz dowody tożsamości na przybrane nazwiska. Tryb zwykły jest taki, że uchodźców zatrzymuje policja, która następnie oddaje ich w ręce dowódców terrorystów.

3. Między członkami obozu terrorystów są liczni, znani z nazwisk, karani za przestępstwa i zbrodnie, a zaciąg powiększał się wskutek umowy z kwietnia 1929, zawartej w Sofii między pp. Pavelicem i Perczecem z ramienia Ustaszy z macedońskim związkiem terrorystycznym Umro lub Ovim.

4. Wszelkie twierdzenia, jakoby władze węgierskie uważały mieszkanców obozu w Janka Pusta i in. za spokojnych uprawiających rolni, wyglądają na kpiny, gdyż byli oni w mundurach i odbywali ćwiczenia wojskowe.

5. Władze węgierskie wystawiły nieprawnie tym cudzoziemcom cały szereg paszportów, których fotografie są załączone.

6. Wydatki grupy terrorystycznej w ciągu pięciu lat, zarówno bieżące (m. in. płace miesięczne, których kwity istnieją), jak na broń, podróże i t. d. nie mieszczą się żadną miarą w szczupłych zasobach uchodźców.

7. Wielokrotne zwracania się rządu jugosłowiańskiego do rządu węgierskiego (dziesięć not od października 1930 do marca 1934) były nieskuteczne, co szczególnie obciąża odpowiedzialnością rząd węgierski, aż wreszcie rząd Jugosławii 4.VI.1934 przedstawił Radzie Ligi notę, dającą obraz wicherzeń w Janka Pusta i współnictwa władz węgierskich.

8. Sądownictwo węgierskie, w sprawie wydania bomby przez terrorystów z obozu Janka Pusta (dwu z czynnych w tej sprawie, Kralj i Pospiszil, odnalazło się w zbrodni w Marsylii), do Koprivnicy w Jugosławii, gdzie zabiła ona jednego a ciężko raniła dwu ludzi z policji, okazało niezrozumiałą pobłażliwość.

czną. Z tego też względu informacje „Monde'u” muszą być brane z zastrzeżeniem jako jednostronne i tendencyjne. Jednakże dają one mimo to wiele ciekawego materiału.

Wynika z niego zupełnie wyraźnie, że ruchawka hiszpańska była planowo przygotowaną rewolucją komunistyczną, zapomoścą której Moskwa spodziewała się stworzyć w Europie drugie państwo bolszewickie. Wybuch jej przypadł przeciw niemal równocześnie z 17-tą rocznicą przewrotu bolszewickiego w Rosji — jakgdyby dla manifestacyjnego jej uświetnienia — a „Monde” numer swój rozpoczyna właśnie od przeprowadzenia paraleli między temi dwiema rewolucjami.

Rewolucyjny „rząd robotniczo-chłopski” w Asturji, który utrzymywał się przez 18 dni, w manifestacie swoim (wydrukowanym w „Norte Rojo”), przedstawiającym zasady, na jakich zamierza oprzeć ustrój Hiszpanji po odniesieniu ostatecznego zwycięstwa, zapowiada:

1) Wywłaszczenie bez odszkodowania wszystkich gruntów i narzędzi produkcji należących do wielkiej własności, kościoła, państwa i samorządów, które zostaną oddane małodolnym i bezrolnym dla gospodarki indywidualnej lub kolektywnej.

2) Anulowanie wszystkich długów i obciążeń właścicielskich, skasowanie wszystkich podatków.

3) Rząd robotniczo-właścicielski dostarczy chłopom narzędzi, zboża na zasiew i kredytu dla jaknajwiększego podniesienia produkcji rolnej, aby ulżyć nędzy panującej na wsi i polepszyć sytuację mas pracujących.

4) Zniesienie wszystkich opartych na wyzysku umów o pracę robotników rolnych, podniesienie płac, skrócenie czasu pracy.

5) Nacjonalizacja wielkiego przemysłu, kontrola produkcji i jej rozdział za pośrednictwem państwa, nacjonalizacja banków, kolei i wszystkich będących w ręku wielkiego kapitału środków komunikacyjnych.

6) Siedmiodzinny (a w gałęziach przemysłu narażających zdrowie robotników i dla młodocianych 6-godzinny) dzień pracy w przemyśle, natychmiastowe podniesienie wszystkich zarobków, natychmiastowe zasiłki dla bezrobotnych i zapewnienie im pracy.

7) Zaopatrzenie powszechne wszystkich robotników na wypadek strajku, choroby, wypadków, starości i macierzyństwa na rachunek państwa i znacjonalizowanego przemysłu oraz przedsiębiorstw nieznacjonalizowanych, bez żadnego udziału robotników w składkach.

8) Wyzwolenie wszystkich „narodów uciśnionych”, prawo samookreślenia (aż do odłączenia się od Hiszpanji włącznie) dla Katalonji, Biskai i Galicji.

9) Natychmiastowe uwolnienie, bez zastrzeżeń i ograniczeń, Marokka i innych kolonii.

10) Zniesienie gwardji cywilnej i wszystkich sił zbrojnych kapitalizmu, uzbrojenie całej klasy robotniczo - właścicielskiej, wybór urzędników przez soviety.

11) Zniesienie stałej armji, zlikwidowanie korpusu oficerskiego, demokratyczny wybór dowódców, stworzenie armji czerwonej. Żołnierze wybierają delegatów do sovietów.

12) „Solidarność proletariacka z uciśnionymi całego świata i braterski sojusz z Unją Sowiecką, która zwycięsko buduje so-

jalizm i stanowi potężną forticę dla proletariatu światowego i sił przeciw reakcji kapitalistycznej”.

W programie tym uderza kilka rzeczy. Przedewszystkiem bardzo silne kokietywanie właścicielskiego, którego postulat umieszczono na czele i któremu nie próbowano nawet narzucać kolektywizmu: chodziło o skaptowanie sprzymierzeńców — późniejszy rozwój wypadków poszedłby oczywiście za wzorami rosyjskimi... Następnie szereg haseł, które z samą rewolucją robotniczą bardzo niewiele miały wspólnego: trudno n. p. zrozumieć, czy rzeczywiście tak ważną dla nich sprawą było... natychmiastowe wyrzucenie się przez Hiszpanję Marokka i wszelkich kolonii! To samo dotyczy manifestacyjnego przymierza z Sowietami. Widocz-

nie były to punkty, które organizujący powstanie agitatorzy obcy umieszcili w programie, bo takie mieli instrukcje. Natomiast w punktach dotyczących ściśle stosunków wewnętrznych wiele jest dorywczości i bezplanowości: tutaj bowiem pozostawili agitatorzy już wolną rękę żywiołom lokalnym, aby miały satysfakcję autorską. Uderza tylko, zarówno w terminologię ogólną ruchu rewolucyjnego („rząd robotniczo-właścicielski”) jak i w ustroju („soviety”), dosłowne skopjowanie wzorów bolszewickich.

Powstanie asturyjskie było całkowicie dziełem Moskwy — to nie ulega już najmniejszej wątpliwości. I dlatego trzymał się od niego zdala ruch anarchistyczny, cieszący się wśród robotników hiszpańskich bardzo silnymi wpływami.

Aresztowani radni łódzcy siedzą dalej w więzieniu

Dziś wieczorem odbędzie się pierwsze posiedzenie łódzkiej Rady Miejskiej, poświęcone wyborowi prezydium. Wedle powszechnych przypuszczeń, będzie ono czystą tylko formalnością, do prawomocności wyborów trzeba bowiem 37 głosów, tymczasem klub narodowy, liczący 39 radnych, rozporządza tylko 36 głosami wobec postawienia od pół roku w więzieniu śledczym trzech radnych, oskarżonych w związku z zajściami z 3-go maja.

Proces o te zajścia wyznaczono na 14 stycznia. Spośród 19 oskarżonych kilku przebywa już na wolności, ostatecznie zaś na posiedzeniu gospodarczym Sądu Okręgowego uwolniono z aresztu śledczego dalszych 4 oskarżonych: Tatera, Lachowskiego, Konarskiego i Millera. Natomiast trzech aresztowani radni, mianowicie: Kowalski, Kowalski i Kowalski, pozostają dalej w dyspozycji sędziego śledczego.

Sensacyjny proces b. wiceministra komunikacji

SOSNOWIEC, 4.12. W Sądzie okręgowym w Sosnowcu odbyła się rozprawa na skutek skargi b. generalnego dyrektora Mdrzejowskich Zakładów Górniczych i b. wiceministra komunikacji, inż. Gallota, przeciwko inż. Witoldowi Sokołowskiemu, b. pracownikowi zakładów. Inż. Sokołowski w jednym z miejscowych pism Zagłębia zamieścił artykuł, w którym zarzucił Gallotowi, że jest członkiem bez czci i honoru, gdyż w krytycznych dla Państwa Polskiego momentach — w r. 1920 — uchylił się od służby wojskowej.

Sprawa ta wywołała zrozumiałą sensację. Pierwsze posiedzenie sądu zostało przed dwoma miesiącami odroczone, gdyż oskarżony inż. Sokołowski prosił o wezwanie świadków dla przeprowa-

dzenia dowodu prawdy. Sąd przychylił się do tego, a ponadto postanowił zwrócić się do Min. Pracy i Opieki Społecznej, celem uzyskania informacji, czy p. Gallot odbywał służbę w wojsku polskim.

Na rozprawie inż. Sokołowski nie przyznał się do winy i sąd zbadał inż. Gallota. Gallot dużo mówił o swojej działalności politycznej na terenie Rosji i o swoich zasługach położonych dla kraju. Następnie złożył zeznania świadek Franciszek Sierota, długoletni majster kowalski, który twierdzi, że zwolniony został z pracy tylko za to, że nie chciał nie zło powiedzieć o inż. Sokołowskim. Po przesłuchaniu kilku jeszcze świadków, przerwano rozprawę do dnia 14 b. m.

Poprawa zasiewów ozimych

Według danych Gł. Urz. Stat., stan zasiewów ozimych, ustalony na podstawie 3.653 sprawozdań korespondentów rolnych, przedstawiał się przeciętnie dla całej Polski w dn. 15 listopada r. b. w stopniach kwalifikacyjnych następująco (pierwsza liczba w nawiasie oznacza stan zasiewów w dn. 15 października, r. b. druga — w dn. 15 listopada r. ub.): pszenica 3,7 (3,5 — 3,1), żyto 3,9 (3,6 — 3,2), jęczmień 3,5 (3,4 — 3,2), rzepak 3,8 (3,8 — 3,4), konieczyna 3,2 (3,2 — 3,0).

W ten sposób stan zasiewów jest znacznie lepszy, niż przed miesiącem i o wiele jeszcze lepszy, niż przed rokiem.

Ilość wilgoci w roli była dostateczna, jak stwierdziło 89% odpowiedzi korespondentów; niektórzy korespondenci z woj. kie-

leckiego i krakowskiego donoszą o nadmiernej ilości wilgoci. Ciępla i długotrwała jesień oraz stosunkowo wczesne siewy sprzyjały silnemu wzrostowi ozim. Jedną trzecią odpowiedzi korespondentów stwierdza przyspieszony rozwój ozim. Bujny ten rozrost spowodował spasanie, a nawet niekiedy koszenie zasiewów. Specjalnie dało się zauważyć to zjawisko w woj. białostockim, wileńskim, nowogrodzkiem i tarnopolskim. Z woj. warszawskiego, łódzkiego i poznańskiego znaczna liczba korespondentów donosi o poważnych szkodach, poczynionych w zbożach ozimych, a szczególnie w życie, przez larwę muchy heskiej oraz rdzę. Dotyczy to głównie zbóż wcześniej sianych. Miejscami żyto doznało tak znacznych uszkodzeń, że zostało zaorane. Znaczne wystąpienie myszy zauważono w woj. południowych i centralnych. Myszy niszczą przedewszystkiem konieczynę.

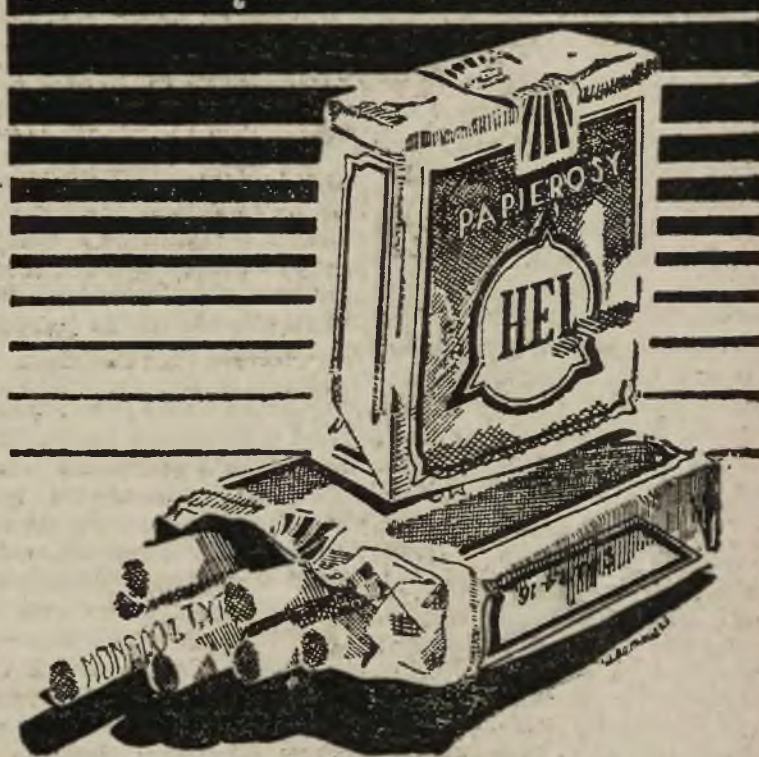
Chmury szarańcze zatrzymują pociągi

KAPSZTAT, 4.12 (PAT). W południowej Afryce pojawiły się chmury szarańcze.

Pociągi, jadące z północy do Kapsztatu, stają w drodze, zatrzymywane przez masy szarańcze, które zalegają tor kolejowy warstwą grubą na 15 cm.

Robotnicy kolejowi oczyszczają toroizmaty, aby przepuścić pociągi. Szarańcza polewana jest naftą i pod-

JUŻ SA W SPRZEDAŻY

(TYP AMERYKANSKI)

Epidemja wśród prezesów B.B. Jak się traktuje pieniądze publiczne

Piszą nam z Tykocina:

Jakoś nie wiecie się w ostatnich czasach naszym prezesom B.B.

Weszłym roku prezes gminnego komitetu BB, wójt gminy Stelmachowo Brzozowski za defraudację sum gminnych został zwolniony z zajmowanego urzędu i jednocześnie usunięty ze stanowiska prezesa BB. — Wślad za nim w roku bieżącym kierownik szkoły powszechnej w Rzędzianach tejez gminy p. Muszakiewicz, prezes miejscowego Strzelec i BB, został przez ludność miejscową wywieziony w taczce z domu szkolnego, a w następstwie przeniesiony na stanowisko nauczyciela do innego powiatu. Wkrótce potem ustąpił ze stanowiska prezesa miejscowego Komitetu B.B. w Tykocinie rejent Choromański, teraz zaś dowiadujemy się, że nowomianowany na miejsce p. Choromańskiego prezes BB, w Tykocinie p. Rogaliński, kierownik szkoły powszechnej, również szwankuje na tą epidemię chorobę.

W tych dniach bowiem wpłynęła do prokuratury Sądu Okręgowego w Łomży skarga, że p. Rogaliński, będąc sekretarzem dozorcy szkolnego, użył dla siebie sumy 180 zł., przeznaczonej w budżecie gminnym na zakup książek dla bibliotek w szkołach miejsc.

Pozycja ta stanowiła poprzednio w budżecie miejskim ryczałt na wynagrodzenie sekretarza dozorcy szkolnego i ze względów oszczędnościowych miała być przez radę miejską całkowicie skreślona. Wówczas p. Rogaliński prosił o jej formalne zatrzymanie, zapewniając, że będzie funkcje sekretarskie pełnił bezpłatnie, a pieniądze to przekaże na bibliotekę szkolną. W ten sposób opiewała też uchwała rady miejskiej ze stycznia 1933. Tymczasem po zakończeniu roku budżetowego 1933/34 p. Rogaliński uchylił się od przedkładania rachunków, a przy rozpatrywaniu zamknięć rachunkowych z zeszłorocznej gospodarki budżetowej na posiedzeniu rady miejskiej w lipcu b. r. wręcz oświadczył, że... pieniądze były wyasygnowane nie dla biblioteki, ale dla niego, wobec czego dziwi się, skąd można mieć do niego pretensje.

Ta sprzeczność między dwoma, zaprotokółowanymi w sprawozdaniach z posiedzeń samorządu miej-

skiego, oświadczeniami p. prezesa BB, spowodowała wniesienie przeciw niemu doniesienia karnego. Dotychczasowe bowiem pisma, wnoszone do władz nadzoru szkolnego, nie odnosiły żadnego skutku.

Tykocińska sanacja będzie musiała szukać nowego prezesa...

Wiadomości polityczne

JUBILEUSZ P. PREZYDENTA

Gabinet ministra Spraw Wojskowych komunikuje, że marszałek Piłsudski objął przewodnictwo honorowe komitetu ku uczczeniu 30-letniej pracy naukowej p. Prezydenta Rzplitej Ignacego Mościckiego.

RADA MINISTRÓW

Najbliższe posiedzenie Rady Ministrów odbędzie się w czwartek b. tygodnia. Na porządku dziennym tego posiedzenia znajduje się szereg spraw bieżących, przeważnie mniejszej wagi.

WICEPREZYDENTURA
WARSZAWY

Na stanowisko wiceprezydenta m. Warszawy wysuwają pewne sfery sanacyjne pos. Madeyskiego z BB, obecnego dyrektora Funduszu Pracy, poprzednio prezydenta Dąbrowy Górniczej. Kandydatura ta nie została jednak jeszcze ustalona, gdyż oprócz niej wysuwane są także inne osoby.

OBRADY W GENEWIE

Jutro zbiera się w Genewie sesja Rady Ligi Narodów dla omówienia sprawy Saary i zatargu jugosłowiańsko-węgierskiego. Według komunikatu PAT wyjeżdża dziś do Genewy w związku z temi obradami wicedyrektor departamentu politycznego w MSW p. Gwiazdowski.

Jak stąd wynika, min. Beck nie weźmie udziału w obradach genewskich.

Wieczór pieśni Na budowę kościoła C. rystusa - Króla

W dniu 8 grudnia b. r. o godz. 20 w sali Stowarzyszenia Techników, Czackiego 3/5, odbędzie się „Wieczór pieśni polskiej” z taskawym udziałem primadonny Opery Warsz., p. Wandy Wernińskiej, pp. artystów Jerzego Czaplkiego i Marjusza Mażyńskiego. Dochód z koncertu przeznaczony jest na budowę kościoła-pomnika Chrystusa Króla na Targówku.

Fundamenty i kamień węgielny poświęcił J. Em. ks. kardynał Karkowski w święto Chr. Króla — dn. 28 października b. r. Dzwignię murów świątyni zależy od ofiarności ludzi dobrej woli, ludność bowiem par. Chr. Króla jest nadzwyczaj uboga. Choć obecność swoją poprze tę imprezę, mile spędzi czas, a jednocześnie przyłoży cegiełkę do budowy świątyni.

Bilety w kasie Teatralnej, al. Jeździłowska 33 i w „Icarze”, a w dzień koncertu od godz. 3-ej na miejscu.